

Projekt
z dnia 15.02.2017 r.

Uchwała Nr .....
Rady Miasta Ostrołęki
z dnia .....

w sprawie przyjęcia „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Ostrołęce na lata 2017 – 2023”.

Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390) postanawia się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się „Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Ostrołęce na lata 2017 – 2023” w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Ostrołęki.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Program Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie w Ostrołęce
na lata 2017 - 2023**

Spis treści

I. Wstęp	3
II. Akty prawne z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	4
III. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta Ostrołęka	5
IV. Cele i działania Programu	9
1. Cel strategiczny I- Profilaktyka i edukacja społeczna.....	11
2. Cel strategiczny II- Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą.....	12
3. Cel strategiczny III- Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie.....	13
4. Cel strategiczny IV- Podniesienie kwalifikacji kadr i doskonalenie współpracy.....	13
IV. Monitoring i przewidywane efekty realizacji Programu.....	14
1. Realizatorzy Programu.....	14
2. Sposób monitorowania Programu i sprawozdawczość.....	14
3. Finansowanie Programu.....	15

I. WSTĘP

Jednym z istotnych i długofalowych celów polityki społecznej państwa jest tworzenie warunków do prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań antyspołecznych, w tym między innymi przemocy domowej.

Przepis art. 33 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wskazuje, że kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, a zgodnie z art. 72 Konstytucji, Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem państwa jest zatem ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych. Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielania im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym. Przemoc w rodzinie jest jednym z podstawowych zagrożeń zarówno dla rodzin rozumianych jako instytucja, podlegająca ochronie i opiece państwa, jak i dla ich poszczególnych członków. Statystycznie większość ofiar przemocy w rodzinie stanowią kobiety, a w dalszej kolejności: małeletni, osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami. Bardzo często ofiarami przemocy w rodzinie są też dzieci – świadkowie.

Rodzina jest naturalnym środowiskiem w życiu człowieka, która kształtuje osobowość, system wartości i styl życia. Najważniejszą rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami takie jak: miłość, szacunek, zaufanie, zrozumienie. W przypadku ich braku role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Jako przyczyny sprzyjające stosowaniu przemocy w rodzinie możemy wskazać normy społeczne i kulturowe. Przez wieki istniało silne społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy wobec najbliższych, w szczególności kobiet i dzieci. Nadal w wielu środowiskach to zjawisko znajduje odzwierciedlenie w obyczajach – społecznej akceptacji bicia, stosowania kar cielesnych, w przekonaniach związanych z rolą mężczyzny w rodzinie (rola „pana i władcy”). Niebagatelny wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie ma również dziedziczenie wzorca przemocy z rodziny pochodzenia. Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że najlepszym i najbardziej skutecznym sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc. Wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie może mieć także uzależnienie od alkoholu. Dlatego też przemoc należy zaklasyfikować do

kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Pomimo, że przemoc jest trudna do zdiagnozowania, to rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazują, że jest to jeden ze szczególnie istotnych problemów społecznych w Polsce. Wymaga zaplanowanego i dobrze zorganizowanego programu, którego stosowanie powinno przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa.

Realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie należy do zadań gminy i powiatu na zasadach określonych m.in. w przepisach ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Opracowanie i realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy jest zadaniem własnym miasta wynikającym z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Niniejszy Program skierowany jest do instytucji i organizacji pozarządowych działających na terenie miasta Ostrołęki na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, jak również do lokalnej społeczności, w szczególności do osób uwikłanych w przemoc. Program ma na celu zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej oraz zmianę w świadomości lokalnej społeczności na temat mitów i stereotypów dotyczących przemocy domowej. Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Rodzinie ma charakter długofalowy, a jego działania obejmują lata 2017-2023. W miarę potrzeb Program może ulegać modyfikacji.

II. AKTY PRAWNE Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 114, poz. 946);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 930, 1583, 1948, 2174)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 487);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245);
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacje osób zatrudnionych w tych środowiskach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno - edukacyjne (Dz. U. z 2011 r. Nr 50, poz. 259);

- Uchwała Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 - 2020 (M.P. 2014 poz. 445).

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE MIASTA OSTROŁĘKI

Przemoc w rodzinie – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie).

Przemoc przyjmuje różne formy, każda z nich charakteryzuje się tym, że jest intencjonalna, podczas aktu przemocy zachwiana jest równowaga sił pomiędzy dwiema stronami, narusza prawa i dobra osobiste ofiary, powoduje ból i cierpienie. Udzielana pomoc jest skuteczna gdy odwołuje się do aspektów psychologicznych, społecznych, moralnych i prawnych. Ponadto zjawisko przemocy nie jest jednorodne, wyróżniamy następujące rodzaje:

- przemoc psychiczna,
- przemoc fizyczna,
- przemoc ekonomiczna,
- przemoc seksualna,
- zaniedbanie,
- skrajna nadopiekuńczość.

Przemocy domowej bardzo długo nie postrzegano jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny, które może prowadzić do tragicznych skutków, w skrajnych przypadkach nawet do poważnych okaleczeń czy zabójstw. Ujawniane są jedynie wyjątkowo okrutne i budzące sprzeciw społeczny pojedyncze zdarzenia z historii rodzin, w których doszło do tragedii zapominając, że dla wielu ludzi dom rodzinny jest miejscem chronicznego zagrożenia, poniżenia, terroru, lęku, rozpacz. Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje głębokie i szkodliwe, ujawniające się w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej. Przemoc domowa nie jest jednorazowym aktem agresji, jest procesem długotrwałych zmian zachodzących w relacji między sprawcą, a ofiarą trwającym nieraz wiele lat, prowadzącym do stopniowego zniewalania ofiary i całkowitego uzależnienia od sprawcy. Cechą charakterystyczną zjawiska jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazwanych cyklem przemocy.

W niniejszym rozdziale przedstawiono skalę zjawiska przemocy w mieście Ostrołęka w latach 2012 - 2016. Diagnozę opracowano na podstawie badań własnych: informacji uzyskanych od przedstawicieli jednostek na terenie miasta, których zadania są związane z zapobieganiem przemocy w rodzinie, tj.: Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce, Komendy Miejskiej Policji w Ostrołęce, Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Ostrołęce, placówek oświatowych, ochrony zdrowia, a także Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrołęce.

Tabela 1. Liczba procedur “Niebieskie Karty” wszczętych przez uprawnione jednostki i MKRPA

Rok	2012	2013	2014	2015	2016
Institucja wszczynająca					
Komenda Miejska Policji	132	87	60	74	53
Jednostki organizacyjne pomocy społecznej	11	9	10	22	11
Oświata	1	0	1	1	1
Ochrona zdrowia	3	3	2	1	1
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2	0	0	0	0
RAZEM	149	99	73	98	66

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Ostrołęce

Powyższe dane statystyczne wskazują iż od 2013 r. liczba wszczynanych procedur “Niebieskie Karty” nie przekracza 100. Inicjatorami wszczęcia procedury byli przede wszystkim funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji w Ostrołęce i przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (MOPR i OIK w Ostrołęce), zaś sporadycznie przedstawiciele ochrony zdrowia i oświaty. Od 2013 r. procedura “Niebieskie Karty” nie była wszczynana przez członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tabela 2. Skala zjawiska przemocy na terenie miasta Ostrołęki w latach 2012- 2016

Rodziny z problemem przemocy	Rok				
	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba osób doświadczających przemocy ogółem:	130	99	73	110	66
Kobiety: w tym: powyżej 67rż.	Brak danych	87 9	65 1	74 8	58 6
Mężczyźni: w tym: powyżej 67rż.	Brak danych	12 1	8 2	18 1	5 2
Małoletni	Brak danych	2	4	18	3
Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy ogółem:	130	99	73	111	66

Mężczyźni w tym:	Brak danych	86	65	93	64
- powyżej 67rż.		5	0	5	2
- małoletni		0	0	1	0
Kobiety	Brak danych	13	8	8	2

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Ostrołęce

Podane wyżej dane pochodzą ze sprawozdań sporządzanych przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie funkcjonujący przy Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Ostrołęce. Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie maleje (za wyjątkiem 2015 r. - wzrost o 38 przypadków). Zauważalne jest, że przemoc jest zjawiskiem, które dotyka głównie kobiety. Liczba mężczyzn doświadczających przemocy utrzymuje się na podobnym poziomie. Z prezentowanych danych wynika, że osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy w rodzinie są przede wszystkim mężczyźni, co jest związane z wykorzystywaniem przez nich swojej przewagi fizycznej, pozycji społecznej czy dominacji ekonomicznej.

Jednocześnie coraz rzadziej zdarzają się sytuacje przemocy kobiety nad mężczyzną. Występują wtedy, gdy kobieta ma przewagę nad mężczyzną, głównie w sferze ekonomicznej, intelektualnej lub emocjonalnej, która głównie wykorzystywana jest do stosowania przemocy psychicznej (szantaży i presji).

Na terenie miasta Ostrołęki miały miejsce również przypadki stosowania przemocy rodziców wobec dzieci. Wynikały one z nadużywania usankcjonowanej prawnie „władzy rodzicielskiej”, czyli przekonaniu rodziców o tym, że dziecko jest ich własnością.

Ofiarom przemocy w rodzinie udziela się pomocy w formie poradnictwa socjalnego, psychologicznego i prawnego oraz poprzez udzielanie schronienia w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Ostrołęce, jako jednostce organizacyjnej pomocy społecznej, realizującej zadania własne powiatu określone ustawą o pomocy społecznej i ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Tabela 3. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w OIK

Lp.	Rodzaj działania	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1.	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie	269	347	424	293	427	318
2.	Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa specjalistycznego	135	115	233	128	269	311
3.	Liczba osób objętych pomocą w formie uczestnictwa w grupach wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie	23	8	34	11	15	6

Źródło: Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Ostrołęce

Tabela Nr 3 przedstawia liczbę osób, które zostały rozpoznane przez specjalistów OIK jako osoby doświadczające przemocy domowej. Liczba ta od 2011 roku wzrasta, za wyjątkiem 2014 roku.

Podobnie przedstawia się liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego OIK tj. z porad psychologa, pedagogów, prawnika i pracownika socjalnego, jak również lekarza psychiatry. Dane dotyczące pomocy w formie uczestnictwa w grupach wsparcia nie są porównywalne, ponieważ czas funkcjonowania tych grup w danym roku był różny. W zależności od środków finansowych grupy funkcjonowały od kilku miesięcy do roku.

Jednym z działań mających bardzo duży wpływ na zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie jest praca z osobą stosującą przemoc domową. Program korekcyjno - edukacyjny dla sprawców przemocy jest formą pomocy oferowaną przez OIK. Ma na celu dostarczenie wiedzy, nabycie umiejętności oraz modeluje konstruktywne zachowania u sprawców w celu zaprzestania stosowania przemocy.

Tabela 4. Liczba osób, które skorzystały z programu korekcyjno-edukacyjnego w latach 2011-2016

Lp.		2011	2012	2013	2014	2015	2016
1.	Liczba osób uczestniczących w grupie korekcyjno-edukacyjnej	6	5	6	10	5	2

Pomimo, że z danych wynika, że zjawisko przemocy w rodzinie dotyka wielu rodzin z terenu miasta Ostrołęki, to podczas realizacji programu są trudności ze skompletowaniem grupy. Sprawcy przemocy często nie widzą problemu w swoim zachowaniu, nie szukają pomocy i unikają kontaktu z instytucjami zaangażowanymi w realizację procedury “Niebieskie Karty”. Jednocześnie brakuje w systemie prawnym procedury, która zapewniałaby motywację zewnętrzną sprawcom przemocy do podjęcia terapii. W zależności od środków finansowych grupa funkcjonowała od dwóch miesięcy do roku.

W ramach działań Ośrodka Interwencji Kryzysowej udzielane jest schronienie osobom, które doznają przemocy. Mogą one skorzystać z czasowego schronienia w celu izolacji od sprawcy. Osoby te mają zapewnione bezpieczeństwo i wsparcie w rozwiązywaniu problemów. Czas pobytu w schronieniu wynosi do 3 miesięcy. W czasie pobytu w OIK zakwaterowane osoby, wspólnie z pracownikami przygotowują i wcielają w życie plan wyjścia z sytuacji kryzysowej i przemocy.

Tabela 5. Klienci z problemem przemocy domowej przebywający w Schronieniu OIK

Lp.	Klienci Schronienia	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1	Liczba Kobiet	11	6	4	3	3	5	2
2	Liczba Dzieci	15	12	5	2	3	9	8
3	Ogółem:	26	18	9	5	6	14	10

Źródło: Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Ostrołęce

Tabela Nr 5 przedstawia liczbę klientów umieszczonych w schronieniu OIK z powodu przemocy domowej. Od 2010 roku liczba kobiet z dziećmi korzystających ze schronienia malała. Następnie w 2015 roku ponownie wzrosła liczba osób doświadczających przemocy domowej, które musiały uciekać przed sprawcą przemocy i skorzystać ze schronienia OIK. W 2016 roku liczba osób korzystających ze schronienia zmniejszyła się w porównaniu do 2015 roku.

IV. CELE I DZIAŁANIA PROGRAMU

System przeciwdziałania przemocy w rodzinie w mieście Ostrołęka kieruje się następującymi założeniami:

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo **osoby doznającej przemocy** (ODP).
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialna jest **osoba stosująca przemoc** (OSP), bez względu na to, co zrobiła osoba doznająca przemocy.
3. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
4. Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia dla przemocy domowej.
5. Podstawowym zadaniem jest **zatrzymanie przemocy**, bez tego pomoc jest nieskuteczna.
6. Osoba doznająca przemocy w rodzinie cierpi na skutek wielokrotnego urazu.
7. Zrozumiałe i dopuszczalne są wahania oraz niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach ODP, bowiem jest to jeden z objawów doznanego urazu.

W celu realizacji zadań określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Program wprowadza system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na:

- kontynuacji pracy Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Ostrołęce,
- kontynuacji pracy Koordynatora ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Ostrołęce,
- pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy domowej: indywidualnej i w grupach wsparcia dla ofiar przemocy domowej,
- pomocy psychologicznej dla dzieci – ofiar i świadków przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy seksualnej,

- pomocy psychologicznej, prawnej, medycznej, socjalnej dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych,
- realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy domowej,
- ścisłej współpracy z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce, Komendy Miejskiej Policji w Ostrołęce,
- podniesienie kwalifikacji kadr biorących udział w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Ostrołęce na lata 2017 - 2023 określa obszary strategiczne. Wypracowano cele operacyjne i działania, wokół których będą się koncentrowały zadania zaangażowanych podmiotów.

Niezbędnym warunkiem ich efektywności jest interdyscyplinarne podejście, współpraca pomiędzy poszczególnymi instytucjami, służbami i organizacjami. Realizacja programu powinna wpływać na zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz na zwiększenie skuteczności podejmowanych działań.

Główny cel Programu jest skonstruowany w oparciu o obszary strategiczne Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 - 2020: **zwiększenie skuteczności działań wobec osób doznających przemocy w rodzinie oraz stosujących przemoc w rodzinie.**

Cele strategiczne zostały określone w czterech obszarach:

1. Obszar I: Profilaktyka i edukacja społeczna
2. Obszar II: Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą
3. Obszar III: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie
4. Obszar IV: Podniesienie kwalifikacji kadr i doskonalenie współpracy

OBSZAR I: PROFILAKTYKA I EDUKACJA SPOŁECZNA

Cel strategiczny: Działania promocyjne w środowisku lokalnym podnoszące wiedzę mieszkańców na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Lp.	Podjęte działania	Wskaźniki	Realizatorzy	Harmonogram realizacji
1	Promowanie, podnoszenia świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz świadomości konsekwencji prawnych w związku ze stosowaniem przemocy.	-liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno- edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie (ulotek, plakatów, broszur)	- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie; - Ośrodek Interwencji Kryzysowej; - Komenda Miejska Policji; - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - placówki oświatowe; - ochrona zdrowia; - Sądy; - Prokuratury; - organizacje pozarządowe	2017-2023
2	Wspieranie i udział w działaniach informacyjno- edukacyjnych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie (konferencjach, szkoleniach, warsztatach itp.).	- liczba konferencji, szkoleń, warsztatów; - liczba osób, które wzięły udział w konferencjach, szkoleniach, warsztatach	- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie; - Ośrodek Interwencji Kryzysowej; - Komenda Miejska Policji; - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - placówki oświatowe; - ochrona zdrowia; - Sądy; - Prokuratury; - organizacje pozarządowe	2017-2023
3	Pozyskiwanie, opracowywanie i rozpowszechnianie materiałów informacyjno- edukacyjnych dotyczących przemocy (ulotek, broszur, plakatów); umieszczanie informacji o kompetencjach poszczególnych podmiotów w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie na stronach internetowych instytucji	-liczba opracowanych/ rozpowszechnionych materiałów informacyjno- edukacyjnych; -liczba rozdysponowanych ulotek, plakatów, broszur; -liczba podmiotów, które umieściły informacje o swoich kompetencjach w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie na stronach internetowych instytucji	- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie; - Ośrodek Interwencji Kryzysowej; - Komenda Miejska Policji; - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - placówki oświatowe; - służba zdrowia; - Sądy; - Prokuratury; - organizacje pozarządowe	2017-2023
4	Włączenie treści informacji o zagrożeniach w związku z przemocą w rodzinie do treści szkolnych programów profilaktycznych.	- liczba przeprowadzonych zajęć profilaktycznych dotyczących przemocy w rodzinie; - liczba uczestników biorących udział w zajęciach profilaktycznych dotyczących przemocy w rodzinie	- placówki oświatowe	2017-2023
5	Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym, skierowanym do różnych grup odbiorców, mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych wobec dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą.	- liczba opracowanych i zrealizowanych programów, - liczba uczestników	- Ośrodek Interwencji Kryzysowej; - placówki oświatowe	2017- 2023

OBSZAR II: OCHRONA I POMOC OSOBOM DOTKNIĘTYM PRZEMOCĄ W RODZINIE
Cel strategiczny: Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy domowej i zwiększenie dostępności pomocy.

Lp.	Podjęmowane działania	Wskaźniki	Realizatorzy	Harmonogram realizacji
1	Współpraca instytucji w zakresie pomocy rodzinom zagrożonym i dotkniętym problemem przemocy domowej, stosowanie procedury „Niebieskiej Karty”.	-liczba rodzin, w których wszczęto procedurę „Niebieskiej Karty”; -liczba posiedzeń Grup roboczych; -liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego; -liczba rodzin, w których zakończono procedurę „Niebieskiej Karty” z powodu ustania przemocy w rodzinie	- Komenda Miejska Policji; - jednostki organizacyjne pomocy społecznej; - MKRPA; - Sąd Rejonowy; - ochrona zdrowia; - placówki oświatowe; - organizacje pozarządowe;	2017-2023
2	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą (socjalne, psychologiczne, prawne); zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	- liczba osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa socjalnego, psychologicznego i prawnego; -praca socjalna; - liczba osób korzystających ze schronienia OIK; -liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie	- Ośrodek Interwencji Kryzysowej; - Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie; - Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej; - Komenda Miejska Policji; - Placówka Pieczy Zastępczej - „Korczakówka”; - Zespół Placówek Wsparcia Dziennego	2017-2023
3	Informowanie osób dotkniętych przemocą o ich prawach i możliwościach uzyskania pomocy.	-liczba przekazanych formularzy NK- B dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie; - Ośrodek Interwencji Kryzysowej; - Komenda Miejska Policji; - MKRPA; - placówki oświatowe; - ochrona zdrowia	2017-2023
4	Udzielanie schronienia w OIK osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, prowadzenie pracy socjalnej z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie.	-liczba osób, którym udzielono schronienia; -liczba osób, z którymi prowadzono pracę socjalną	- Ośrodek Interwencji Kryzysowej	2017-2023
5	Opracowanie i realizacja programów pomocy psychologicznej dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, w tym grupy wsparcia dla kobiet.	-liczba zorganizowanych programów; - liczba uczestników	-Ośrodek Interwencji Kryzysowej	2017-2023

OBSZAR III: ODDZIAŁYWANIA NA OSOBY STOSUJĄCE PRZEMOC

Cel strategiczny: Zintensyfikowanie działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc

Lp.	Podjęwane działania	Wskaźniki	Realizatorzy	Harmonogram realizacji
1	Upowszechnianie informacji o formach oddziaływania na osoby stosujące przemoc w rodzinie, w tym programów korekcyjno-educacyjnych.	-liczba sporządzonych formularzy Niebieska Karta - D; -liczba udzielonych porad socjalnych; -liczba rozpowszechnionych ulotek informacyjnych	- Grupy robocze ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2017- 2023
2	Wdrażanie i realizacja programów korekcyjno- edukacyjnych.	- liczba programów korekcyjno- edukacyjnych; - liczba osób uczestniczących w programie korekcyjno- edukacyjnym; - liczba osób rozpoczynających i kończących program korekcyjno - edukacyjny	- Ośrodek Interwencji Kryzysowej	2017- 2023
3	Podjęwanie działań interwencyjnych przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości.	-liczba interwencji; -liczba wyroków skazujących z art. 207 kk	- Komenda Miejska Policji; - Sąd, Prokuratura Rejonowa	2017- 2023

OBSZAR IV: PODNIESIENIE KWALIFIKACJI KADR I DOSKONALENIE WSPÓŁPRACY

Cel strategiczny: Zwiększenie kompetencji przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Lp.	Podjęwane działania	Wskaźniki	Realizatorzy	Harmonogram realizacji
1	Zwiększenie kompetencji członków ZI i GR w zakresie diagnozowania zjawiska przemocy.	- liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”; - liczba interwencji policji; - liczba posiedzeń ZI i GR	- Zespół Interdyscyplinarny; - Grupy Robocze	2017- 2023
2	Udział w szkoleniach, warsztatach, seminariach tematycznych dla osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.	- liczba szkoleń, warsztatów, seminariów tematycznych, w których wzięli udział przedstawiciele instytucji zawodowo zajmujący się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie; - liczba osób, które wzięły udział w szkoleniach, warsztatach, seminariach tematycznych dotyczących przemocy w rodzinie	- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie; - Ośrodek Interwencji Kryzysowej; - Komenda Miejska Policji; - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; - placówki oświatowe; - ochrona zdrowia; - Sądy; - organizacje pozarządowe; - inne podmioty zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy domowej	2017- 2023

V. MONITORING I PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 - 2023 przewiduje realizację działań profilaktycznych i pomocy świadczonej na rzecz rodzin zagrożonych problemem przemocy. Zakłada on integrację działań wszystkich podmiotów na terenie miasta, które działają na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Podstawowym standardem wdrażania Programu jest sprawne funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Grup Roboczych, których zadaniem jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów współpracujących na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Istotnym elementem sprawnego funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest spójny przepływ informacji pomiędzy instytucjami realizującymi Program. Osiągnięcie wyznaczonych celów jest uzależnione od stopnia zaangażowania partnerów, które umożliwi uzyskanie przez rodziny specjalistycznego wsparcia i niezbędnej pomocy w niwelowaniu skutków przemocy. Założenia programowe wynikają z lokalnej diagnozy i zostały dostosowane do potrzeb rodzin.

1. Realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu jest Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Ostrołęce. Realizatorami Programu są: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrołęce, Komenda Miejska Policji w Ostrołęce, Sąd Rejonowy w Ostrołęce, Placówka Pieczy Zastępczej "Korczakówka" w Ostrołęce, Zespół Placówek Wsparcia Dziennego w Ostrołęce, Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Ostrołęce, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy Ostrołęka, Prokuratura Okręgowa w Ostrołęce, Prokuratura Rejonowa w Ostrołęce, Straż Miejska w Ostrołęce, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe oraz inne jednostki mające w swych zadaniach przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. W realizacji Programu mogą uczestniczyć partnerzy zewnętrzni w szczególności: Kościoły, organizacje pozarządowe i inni.

2. Sposób monitorowania Programu i sprawozdawczość

Monitoring Programu opierać się będzie na ocenie realizacji celów szczegółowych określonych w Programie, na podstawie informacji sprawozdawczych i dostępnych danych statystycznych. Podstawowymi źródłami informacji w procesie monitorowania będą następujące elementy:

- wskaźniki określone dla poszczególnych celów szczegółowych, pozwalające ocenić poziom zaawansowania realizacji celów oraz kierunek zmian, wynikających z prowadzonych działań;
- informacje sprawozdawcze/dokumentacja sprawozdawcza członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Ewaluacja Programu prowadzona będzie na podstawie rocznego raportu z podejmowanych działań, na rzecz zwiększenia skuteczności działań wobec osób doznających przemocy w rodzinie oraz stosujących przemoc w rodzinie, sporządzanego przez Koordynatora ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – OIK w Ostrołęce i przedkładanego do Prezydenta Miasta Ostrołęki do 31 maja każdego roku. Analiza realizowanych działań będzie podstawą do ewentualnego wprowadzania zmian w harmonogramie programu, w celu uzyskania wyznaczonego celu.

3. Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetowych Miasta Ostrołęki, w tym dotacji celowych, a także ze środków własnych realizatorów Programu. Ponadto realizacja Programu może być wspierana dotacjami z funduszy Unii Europejskiej.

**Uzasadnienie
do projektu uchwały
Rady Miasta Ostrołęki**

w sprawie przyjęcia „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Ostrołęce na lata 2017 – 2023”.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390) zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są przez jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2016 r., poz. 930, z późn. zm.) lub ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2016 r., poz. 487).

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada na gminę i powiat obowiązek opracowania i realizacji programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Głównym celem Programu jest zwiększenie skuteczności działań wobec osób doznających przemocy w rodzinie oraz stosujących przemoc w rodzinie. Prawna definicja przemocy w rodzinie: „Przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Przemoc domowa jest postrzegana jako poważne zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny, które może prowadzić do tragicznych skutków. Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje głębokie i szkodliwe, które z czasem ujawniają się w postaci zaburzeń emocjonalnych. Przemoc domowa jest procesem długotrwałych zmian zachodzących w relacji między sprawcą a ofiarą. Prowadzi to do stopniowego zniewalania ofiary i uzależnienia od sprawcy. Cechą charakterystyczną zjawiska jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazwanych cyklem przemocy.

Koordynatorem Programu będzie Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Ostrołęce.

Kontynuowany będzie system współpracy między różnymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Komendy Miejskiej Policji, Prokuratury Rejonowej i Sądu Rejonowego w Ostrołęce, który zagwarantuje kompleksowość i efektywność podejmowanych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Ostrołęce. Proponowane w Programie działania mają charakter długofalowy i są kontynuacją zadań określonych w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Ostrołęce na lata 2010-2016. Ich realizacja zwiększy skuteczność przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a także podniesie poziom świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

Ewaluacja Programu prowadzona będzie na podstawie uzyskanych informacji od podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Ostrołęki. Analiza podejmowanych działań będzie podstawą do ewentualnego wprowadzania zmian w realizowanych zadaniach i w ich harmonogramie w zakresie uzyskania wyznaczonego celu. Źródło finansowania zadań Programu stanowią będą środki finansowe z budżetu Miasta Ostrołęki, dotacje celowe z budżetu państwa oraz środki własne realizatorów Programu. Ponadto realizacja Programu może być również wspierana dotacjami z funduszy Unii Europejskiej.